

ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 29ης Νοεμβρίου 1995

σχετικά με τη διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 85 της συνθήκης ΕΚ

(IV/34.179, 34.202, 216 — Stichting Certificatie Kraanverhuurbedrijf και Federatie van Nederlandse Kraanverhuurbedrijven)

(Το κείμενο στην ολλανδική γλώσσα είναι το μόνο αυθεντικό)

(95/551/ΕΚ)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, τον κανονισμό αριθ. 17 του Συμβουλίου της 6ης Φεβρουαρίου 1962, πρώτο κανονισμό εφαρμογής των άρθρων 85 και 86 της συνθήκης⁽¹⁾, όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την πράξη προσχώρησης της Αυστρίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας, και ιδίως το άρθρο 3 παράγραφος 1 και το άρθρο 15 παράγραφος 2,

την καταγγελία που υπέβαλαν στις 13 Ιανουαρίου 1992 η εταιρεία MWCM van Marwijk και λοιποί μαζί με αίτηση λήψης προσωρινών μέτρων, καθώς και το καταστατικό και τους κανονισμούς που κοινοποίησε στις 15 Ιανουαρίου 1992 η Stichting Certificatie Kraanverhuurbedrijf (ίδρυμα πιστοποίησης επιχειρήσεων μίσθωσης γερανών) και στις 6 Φεβρουαρίου 1992 η Federatie van Nederlandse Kraanverhuurbedrijven (ομοσπονδία ολλανδικών επιχειρήσεων εκμίσθωσης γερανών),

αφού η Επιτροπή, σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17 και τον κανονισμό αριθ. 99/63/ΕΟΚ της Επιτροπής της 25ης Ιουλίου 1963 περί των ακροάσεων που προβλέπονται στο άρθρο 19 παράγραφοι 1 και 2 του κανονισμού αριθ. 17⁽²⁾ του Συμβουλίου, έδωσε στα ενδιαφερόμενα μέρη την ευκαιρία να καταστήσουν γνωστή την άποψή τους επί του αντικειμένου των αιτιάσεων που έλαβε υπόψη της,

μετά από διαβουλεύσεις με τη Συμβουλευτική Επιτροπή Συμπράξεων και των Δεσποζουσών Θέσεων,

Εκτιμώντας ότι:

I. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

Η καταγγελία

- (1) Στις 13 Ιανουαρίου 1982 η εταιρεία MWCM van Marwijk και άλλες δέκα επιχειρήσεις υπέβαλαν καταγγελία συνοδευόμενη από αίτηση για λήψη προσωρινών μέτρων υποστηρίζοντας ότι η Federatie van

Nederlandse Kraanverhuurbedrijven (εφεξής FNK) και το Stichting Certificatie Kraanverhuurbedrijf (εφεξής SCK) παρέδωσαν τους κανόνες περί ανταγωνισμού της συνθήκης ΕΚ, αποκλείοντας επιχειρήσεις που δεν έχουν πιστοποιητικό του SCK από την εκμίσθωση κινητών γερανών και επιβάλλοντας πάγιες τιμές με βάση το καταστατικό και τους κανονισμούς των δύο οργανισμών.

Οι κοινοποιηθείσες συμφωνίες

- (2) Το καταστατικό του SCK⁽³⁾ και οι κανόνες πιστοποίησης των επιχειρήσεων εκμίσθωσης γερανών⁽⁴⁾, που περιλαμβάνει διάφορα παραρτήματα εκ των οποίων το σημαντικότερο είναι εκείνο που αφορά τις προϋποθέσεις πιστοποίησης, κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή στις 15 Ιανουαρίου 1992. Το καταστατικό⁽⁵⁾ και ο κανονισμός⁽⁶⁾ της FNK κοινοποιήθηκαν στις 6 Φεβρουαρίου 1992. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις υποβλήθηκε αίτηση αρνητικής πιστοποίησης ή εναλλακτικά, απαλλαγή δυνάμει του άρθρου 85 παράγραφος 3.

FNK

Το κοινοποιηθέν κείμενο του κανονισμού της FNK, μεταξύ άλλων, απαιτεί από τα μέλη της να χρεώνουν αποδεκτές τιμές για την εκμίσθωση γερανών και να εφαρμόζουν τους γενικούς όρους που θεσπίζει η FNK, οι οποίοι περιλαμβάνουν διατάξεις ως προς τις τιμές [άρθρο 3 στοιχεία β) και γ) του εσωτερικού κανονισμού της FNK], και να δίνουν προτεραιότητα στα άλλα μέλη της FNK όταν μισθώνουν πρόσθετους γερανούς [άρθρο 3 στοιχείο α) του εσωτερικού κανονισμού της FNK].

SCK

Το κοινοποιηθέν κείμενο του κανονισμού του SCK, μεταξύ άλλων, απαγορεύει στις επιχειρήσεις που συνδέονται με αυτό να μισθώνουν πρόσθετους γερα-

(1) ΕΕ αριθ. 13 της 21. 2. 1962, σ. 204/62.

(2) ΕΕ αριθ. 127 της 20. 8. 1963, σ. 2268/63.

(3) Με ημερομηνία 9. 1. 1992.

(4) Με ημερομηνία 1. 1. 1992.

(5) Με ημερομηνία 17. 7. 1989.

(6) Με ημερομηνία 31. 10. 1988.

νούς από μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις (inhuurverbod η δεύτερη περίπτωση του άρθρου 7 του κανονισμού του SCK για την πιστοποίηση επιχειρήσεων εκμίσθωσης γερανών).

Τα μέρη

- (3) Οι καταγγέλλοντες αποτελούν επιχειρήσεις εκμίσθωσης κινητών γερανών. Κατά το χρόνο υποβολής της καταγγελίας, εννέα εξ αυτών ήταν εγκατεστημένες στις Κάτω Χώρες και δύο στο Βέλγιο ενώ καμία τους δεν ήταν μέλος της FNK ή συνδεδεμένη με το SCK. Από τον Ιανουάριο 1992 οπότε υποβλήθηκε η καταγγελία, τρεις από τις καταγγέλλουσες επιχειρήσεις έγιναν μέλη της FNK ενώ μία από αυτές συνδέθηκε και με το SCK.
- (4) Η FNK αποτελεί ένωση επιχειρήσεων οι οποίες εκμισθώνουν κινητούς γερανούς. Ιδρύθηκε στις 13 Μαρτίου 1971, έχει την έδρα της στο Culemborg και σκοπό σύμφωνα με το καταστατικό της, την προώθηση των συμφερόντων των επιχειρήσεων εκμίσθωσης γερανών, ιδίως των μελών της FNK και η καλλιέργεια επαφών και συνεργασίας υπό την ευρεία έννοια μεταξύ των μελών. Βάσει του καταστατικού, δεν μπορούν να καταστούν μέλη επιχειρήσεις εκτός Κάτω Χωρών. Στα μέσα του 1994 η ένωση απαρτιζόταν 196 μέλη.
- (5) Το SCK, που εδρεύει στην ίδια διεύθυνση στο Culemborg, ιδρύθηκε στις 13 Ιουλίου 1984. Σύμφωνα με το καταστατικό του σκοπός του είναι η προώθηση και διατήρηση της ποιότητας των επιχειρήσεων εκμίσθωσης γερανών⁽¹⁾. Για το σκοπό αυτό, το SCK εγκαθίδρυσε ένα σύστημα πιστοποίησης ιδιωτικού δικαίου σε προαιρετική βάση. Στα μέσα του 1994, 190 επιχειρήσεις ήταν συνδεδεμένες με το SCK οι περισσότερες από τις οποίες ήταν επίσης μέλη της FNK⁽²⁾.

Η αγορά

- (6) Οι εν λόγω γερανοί χρησιμοποιούνται στις Κάτω Χώρες, κυρίως, στον κατασκευαστικό και πετροχημικό τομέα και στις μεταφορές. Στον οικείο επιχειρηματικό κλάδο η μίσθωση πρόσθετων γερανών από άλλους εκμισθωτές συμβαίνει σε μεγάλη έκταση. Από άποψη εξορθολογισμού του εξοπλισμού και βέλτιστης αξιοποίησης του δυναμικού, η πρόσκαιρη μίσθωση (πρόσθετων) γερανών μπορεί να είναι ελκυστικότερη από την αγορά τους. Τον καιρό της κοινοποίησης υπήρχαν σύμφωνα με την FNK περίπου 350 επιχειρήσεις εκμίσθωσης γερανών στις Κάτω Χώρες με συνολικό κύκλο εργασιών περίπου 450 εκατομμυρίων Ecu. Σύμφωνα με ανεξάρτητη έρευνα του τομέα, το μερίδιο αγοράς των μελών της FNK και των επιχειρήσεων με πιστοποιητικό του SCK υπολογί-

σθηκε σε 78 %⁽³⁾. Η FNK και το SCK εκτιμούν ότι το μερίδιο αγοράς τους το 1992 ήταν περίπου 51 %, υποθέτοντας ότι ο εκτιμώμενος συνολικός αριθμός γερανών προς εκμίσθωση στις Κάτω Χώρες ήταν περίπου 3 000 και ότι στα μέλη της FNK ανήκαν 1 544 γερανοί⁽⁴⁾.

Κατά την FNK, εξαιτίας των προβλημάτων μεταφοράς τους οι περισσότεροι γερανοί λειτουργούν εντός ακτίνας 50 χιλιομέτρων, πράγμα που περιορίζει την ολλανδική αγορά για επιχειρήσεις από άλλα κράτη μέλη στις περιοχές που βρίσκονται κοντά στα βελγικά και γερμανικά σύνορα.

Κρατική εποπτεία

- (7) Βάσει του Arbeidsomstandighedenwet (νόμου για τις συνθήκες εργασίας Arbowet), οι εργοδότες πρέπει να εξασφαλίζουν ότι τα εργαλεία και ο εξοπλισμός που χρησιμοποιούν είναι κατάλληλα και γερά. Επίσης, πρέπει να επιτρέπουν την περιοδική επιθεώρηση του εξοπλισμού τους. Οι κανόνες αυτοί προσδιορίζονται αναλυτικότερα με διάφορα διατάγματα περί ασφαλείας βασισμένα στον εν λόγω νόμο. Πρόκειται, ιδίως, για το διάταγμα για την ασφάλεια σε εργοστάσια και εργοτάξια Veiligheidsbesluit voor fabrieken of werkplaatsen και το διάταγμα για την ασφάλεια σε άλλου είδους τόπους εργασίας (Veiligheidsbesluit restgroepen), στα οποία θεσπίζονται οι προδιαγραφές για την ασφαλή κατασκευή και χρήση γερανών και ανυψωτικού εξοπλισμού. Οι διατάξεις αυτές αναλύονται όσον αφορά τα διάφορα είδη γερανών και ανυψωτικού εξοπλισμού, σε υπουργικούς κανονισμούς και διάφορα φυλλάδια επιθεώρησης εργασίας, που λαμβάνουν δρόντως υπόψη τις απαιτήσεις που απορρέουν από την οδηγία 89/392/ΕΟΚ⁽⁵⁾ σχετικά με τις μηχανές. Στη Γερμανία και το Βέλγιο ισχύουν παρόμοια νομικά συστήματα.

⁽¹⁾ Σύμφωνα με την τομεακή έρευνα της Nederlandse Middenstandsbank (NMB) το 1990 υπήρχαν 240 έως 280 επιχειρήσεις εκμίσθωσης γερανών, εκ των οποίων πάνω από 170 συνδέονταν με την FNK. Το μερίδιο αγοράς της FNK το 1989 υπολογίστηκε από την NMB σε 78 % (344 επί συνόλου 440 εκατομμυρίων ολλανδικών φιορινιών), λαμβάνοντας υπόψη μέσο κύκλο εργασιών 254 000 ολλανδικά φιορίνια ανά γερανό, με 1 354 γερανοί ανήκοντες σε μέλη FNK και το σχετικά μικρό μέγεθος των επιχειρήσεων που δεν είναι μέλη της FNK.

Σύμφωνα με την τελική έκθεση αξιολόγησης του SCK από το Συμβούλιο πιστοποίησης (Raad voor de Certificatie) της 1ης Ιανουαρίου 1993, περίπου το 70 % των εκμισθούμενων γερανών στις Κάτω Χώρες προσφέρονται από επιχειρήσεις που διαθέτουν πιστοποιητικό του SCK.

⁽⁴⁾ Σύμφωνα με την ετήσια έκθεση της KeBoMa του 1992, στις Κάτω Χώρες υπάρχουν περί τους 3 432 κινητούς γερανοί εκ των οποίων, σύμφωνα με τις FNK/SCK περίπου 3 000 προορίζονται για εκμίσθωση.

⁽⁵⁾ ΕΕ αριθ. L 183 της 29. 6. 1989, σ. 9. Αυτή η οδηγία τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 93/68/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 220 της 30. 8. 1993, σ. 1). Με παλαιότερη τροποποίηση της οδηγίας 91/368/ΕΟΚ (ΕΕ αριθ. L 198 της 22. 7. 1991, σ. 16), οι ανυψωτικοί γερανοί περιήλθαν στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας.

⁽¹⁾ Αρχικά, σκοπός του SCK ήταν η προώθηση και διατήρηση της ποιότητας των επιχειρήσεων εκμίσθωσης γερανών στις Κάτω Χώρες. Με τροποποίηση των άρθρων που πραγματοποιήθηκε στις 9 Ιανουαρίου 1992 οι λέξεις «στις Κάτω Χώρες» διαγράφηκαν.

⁽²⁾ Από τις 190 επιχειρήσεις που στις 21 Ιουλίου 1994 ήταν συνδεδεμένες με το SCK μόνο επτά δεν ήταν μέλη της FNK. Αντίθετα στις 21 Ιουλίου 1994, μόνο δώδεκα από τα 196 μέλη της FNK δεν είχαν λάβει πιστοποίηση του SCK.

Οι προβλεπόμενοι από το νόμο έλεγχοι των γερανών και του ανυψωτικού εξοπλισμού πραγματοποιούνται για πρώτη φορά⁽¹⁾, πριν από τη χρήση του εξοπλισμού, για δεύτερη φορά μετά από τρία χρόνια και από εκεί και πέρα ανά διετία. Το ίδρυμα KeBoMa (Keuring Bouw Machines), στο Ede συστάθηκε το 1982 από το Υπουργείο Κοινωνικών Υποθέσεων με το διάταγμα για την ασφάλεια στα εργοστάσια και τα εργοτάξια, και επιφορτίσθηκε την ευθύνη της επιθεώρησης και του ελέγχου των γερανών και του ανυψωτικού εξοπλισμού⁽²⁾. Το KeBoMa αποτελεί τον μόνο οργανισμό επιθεώρησης που είναι αναγνωρισμένος από το κράτος και ο οποίος αναλαμβάνει τη διεξαγωγή των ελέγχων αυτών⁽³⁾. Σε περίπτωση που διαπιστωθούν σοβαρές ανεπάρκειες, το KeBoMa πρέπει να ενημερώσει σχετικά την επιθεώρηση εργασίας. Εκτός από τους υποχρεωτικούς ελέγχους από το KeBoMa, οι εργοδότες, τουλάχιστον μία φορά το χρόνο, πρέπει να καλούν εμπειρογνώμονα ο οποίος κατά τη γνώμη της επιθεώρησης εργασίας έχει τα απαραίτητα προσόντα για να προβεί σε αξιολόγηση των γερανών⁽⁴⁾.

Διάρθρωση της FNK και του SCK

- (8) Το SCK έχει αναγνωρισθεί από το συμβούλιο πιστοποίησης (Raad voor de Certificatie) ως οργανισμός πιστοποίησης, πράγμα που σημαίνει ότι κατά την άποψή του παρέχει τα εγγύητα της ανεξαρτησίας.
- (9) Αυτό δεν αναιρεί τους στενούς δεσμούς μεταξύ FNK και SCK. Από την ίδρυση του SCK μέχρι τις 15 Δεκεμβρίου 1987, το διοικητικό του συμβούλιο, σύμφωνα με το καταστατικό του, διοριζόταν και μπορούσε να απολυθεί από την εκτελεστική επιτροπή της FNK. Από την τροποποίηση του καταστατικού στις 15 Δεκεμβρίου 1987 και μετά, το διοικητικό συμβούλιο της SCK πληροί το ίδιο τις κενές θέσεις, αλλά τα μέλη που προέρχονται από τη βιομηχανία (δηλαδή τα μισά) διορίζονται μέχρι τις 20 Ιουνίου 1994 με δεσμευτική πρόταση της FNK. Μόνο από την ημερομηνία εκείνη και μετά καταργήθηκε ο δεσμευτικός χαρακτήρας της πρότασης. Μέχρι τότε, η FNK είχε αποφασιστικό ρόλο στο διορισμό τουλάχιστον του ημίσεως διοικητικού συμβουλίου της SCK. Επειδή, σύμφωνα με το καταστατικό, οι αποφάσεις στο συμβούλιο της SCK λαμβάνονται με απλή πλειοψηφία, συνάγεται ότι στην πράξη το συμβούλιο δεν μπορεί να λάβει καμία απόφαση χωρίς την έγκριση της FNK.

(1) Η υποχρέωση ελέγχου του εξοπλισμού πριν από την πρώτη χρήση του δεν ισχύει πλέον, σύμφωνα με την οδηγία για τις μηχανές (βλέπε προηγούμενη υποσημείωση) από 1ης Ιανουαρίου 1993 για τους ανυψωτικούς γερανούς που φέρουν το σήμα EK και συνοδεύονται από δήλωση πιστότητας EK υπό την έννοια της εν λόγω οδηγίας. Με το άρθρο 6 της οδηγίας 93/68/EOK ο όρος «σήμα EK» αντικαταστάθηκε από τον όρο «σήμανση CE».

(2) Αναγνώριση από τον υπουργό Κοινωνικών Υποθέσεων και Απασχόλησης στις 18 Φεβρουαρίου 1992, απόφαση αριθ. 230677 (Ned. Stcrt n° 77).

(3) Ετήσια έκθεση του KeBoMa για το 1992, σ. 1.

(4) Εμπειρογνώμονα, για παράδειγμα μπορεί να αποτελεί ο προμηθευτής του γερανού, αλλά στην πράξη την αξιολόγηση καλείται συχνά να κάνει το KeBoMa.

Το διοικητικό συμβούλιο επικουρείται από ένα συμβουλευτικό σώμα, το οποίο από τις 20 Ιουνίου 1994 αναφέρεται στο καταστατικό ως «επιτροπή εμπειρογνομώνων» της οποίας τα μέλη διορίζονται και απολύονται από το διοικητικό συμβούλιο της SCK —μέχρι τις 15 Δεκεμβρίου 1987 σε συνεννόηση με την εκτελεστική επιτροπή της FNK και από την ημερομηνία εκείνη μέχρι τις 20 Ιουνίου 1994 μετά από διαβουλεύσεις με την FNK, η οποία μπορεί επίσης να προτείνει ορισμένους υποψηφίους. Η επιτροπή εμπειρογνομώνων αποτελείται από οκτώ άτομα, μεταξύ των οποίων δύο από την FNK και τρία από συνδεδεμένες οργανώσεις και επιχειρήσεις (ή ενώσεις επιχειρήσεων) που συνάπτουν συμβάσεις με επιχειρήσεις εκμίσθωσης γερανών και τρία άλλα μέλη από άλλους τομείς. Στα καθήκοντα της επιτροπής αυτής περιλαμβάνεται η παροχή συμβουλών στο διοικητικό συμβούλιο SCK ως προς το χαρακτήρα και το περιεχόμενο του συστήματος πιστοποίησης, και ο καθορισμός των απαιτήσεων και μεθόδων ελέγχου στις οποίες βασίζεται το σύστημα πιστοποίησης. Οι γνωμοδοτήσεις της συμβουλευτικής επιτροπής είναι δεσμευτικές (άρθρο 2 του κανονισμού της).

Ατομικές αποφάσεις πιστοποίησης λαμβάνονται από την επιτροπή πιστοποίησης η οποία αποτελείται από δύο μέλη του διοικητικού συμβουλίου εκτός του κλάδου (εκ των οποίων όμως το ένα είναι πρώην εκπρόσωπος του κλάδου που αναθέτει συμβάσεις) και τον πρόεδρο της επιτροπής εμπειρογνομώνων. Η επιτροπή πιστοποίησης διορίζεται από το διοικητικό συμβούλιο της SCK.

Στην κοινοποίησή του, το SCK επισημαίνει ρητά ότι ιδρύθηκε με πρωτοβουλία της FNK⁽⁵⁾, ενώ από την ιδρυτική του πράξη προκύπτει σαφώς ότι ιδρύθηκε κατ' εντολήν και εξ ονόματος της FNK. Οι δύο οργανισμοί έχουν την ίδια διεύθυνση και γραμματεία, και μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1993 είχαν τον ίδιο αριθμό τηλεφώνου⁽⁶⁾. Τα καταστατικά και οι κανονισμοί αμφοτέρων των οργανισμών κοινοποιήθηκαν από τον ίδιο εκπρόσωπο και υπό την ίδια μορφή. Ο ίδιος εκπρόσωπος απάντησε εξ ονόματος τόσο της FNK όσο και του SCK στις αιτιάσεις της 16ης Δεκεμβρίου 1992 και της 21ης Οκτωβρίου 1994. Μέχρι τον Σεπτέμβριο του 1987, οι ενδιαφερόμενοι έπρεπε να ήταν μέλη της FNK προκειμένου να λάβουν πιστοποιητικό του SCK. Μέχρι τον Οκτώβριο του 1993, οι κάτοχοι πιστοποιητικών του SCK ήταν υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τους γενικούς όρους της FNK. Από τον Σεπτέμβριο του 1987 μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1992, η συμμετοχή στο πρόγραμμα πιστοποίησης του SCK ήταν περίπου τρεις φορές φθηνότερη για τα μέλη της FNK από ό,τι για τα μη μέλη, και κατά την ίδια περίοδο το SCK ελάμβανε επιδότηση από την FNK. Από το 1985 έως το 1987, το SCK λάμβανε επίσης επιδότηση από τις αρχές των Κάτω Χωρών.

(5) Βλέπε σημείο 4 της κοινοποίησης. Αυτό φαίνεται επίσης καθαρά και από την τελική έκθεση αξιολόγησης ως προς το SCK, σ. 3, βλέπε υποσημείωση 3, σ. 80.

(6) Από 1ης Ιανουαρίου 1993, η SCK, σύμφωνα με επιστολή της 1ης Ιουλίου 1994, χρησιμοποιεί διαφορετική ταχυδρομική διεύθυνση.

Συμπεριφορά της FNK και της SCK**FNK**

- (10) Βάσει του καταστατικού της, σκοπός της FNK είναι να προωθήει τα συμφέροντα των επιχειρήσεων εκμίσθωσης γερανών γενικότερα και των μελών της ειδικότερα, καθώς και την μεταξύ των μελών της αμοιβαία επαφή και συνεργασία υπό την ευρεία έννοια. Οι στόχοι αυτοί και ο τρόπος πραγμάτωσής τους περιγράφονται στο καταστατικό και στον εσωτερικό κανονισμό της. Βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 1 του καταστατικού της, οι αποφάσεις που λαμβάνονται σύμφωνα με το καταστατικό και τους κανονισμούς της είναι δεσμευτικές για τα μέλη της. Τα μέλη που παραβιάζουν του κανονισμούς είναι δυνατό να διαγραφούν δυνάμει του άρθρου 10 παράγραφος 1 στοιχείο δ).

Από τις 15 Δεκεμβρίου 1979 μέχρι τις 28 Απριλίου 1992, ο εσωτερικός κανονισμός της FNK υποχρέωνε τα μέλη της να απευθύνονται κατά προτεραιότητα στα υπόλοιπα μέλη για τη μίσθωση και εκμίσθωση γερανών και να χρεώνουν «παραδεκτές» τιμές. Προς το σκοπό αυτό, η FNK δημοσίευε μέχρι το 1992, εκτιμήσεις του κόστους μαζί με τις απορρέουσες από αυτές τιμές τις οποίες συνιστούσε στο εγχειρίδιο το οποίο εξέδιδε. Σύμφωνα με ανεξάρτητη τομεακή έρευνα, οι συνιστώμενες τιμές ήταν γενικά ψηλότερες από τις τιμές της αγοράς⁽¹⁾. Μέχρι το 1992 πραγματοποιούνταν τακτικά μεταξύ επιχειρήσεων μίσθωσης και εκμίσθωσης ορισμένων κατηγοριών γερανών διαβουλεύσεις σχετικά με τις συνιστώμενες τιμές και τις τιμές διακανονισμού, δηλαδή τις τιμές που χρεώνονταν μεταξύ επιχειρήσεων εκμίσθωσης γερανών κατά την μίσθωση ή την εκμίσθωση γερανών. Οι τιμές διακανονισμού είναι, συνήθως κάπως χαμηλότερες από τις συνιστώμενες τιμές αλλά ψηλότερες και πάλι από τις τιμές της αγοράς⁽²⁾. Η συμμετοχή της FNK στις διαβουλεύσεις μεταξύ των επιχειρήσεων εκμίσθωσης γερανών σχετικά με τις τιμές προκύπτει μεταξύ άλλων, από το γεγονός ότι έθεσε στη διάθεση αυτών των διαβουλεύσεων τη γραμματεία της, και από το γεγονός ότι υπάλληλος της γραμματείας της επιφορτιζόταν με τη σύνταξη της έκθεσης και τα λοιπά διοικητικά καθήκοντα⁽³⁾.

Εκτός αυτού, τα μέλη της FNK οφείλουν, βάσει του εσωτερικού κανονισμού, να εφαρμόζουν τους γενικούς όρους που αυτή έχει θεσπίσει⁽⁴⁾. Στους γενικούς όρους υπάρχουν αναλυτικές οδηγίες σχετικά με τις τιμές· προσδιορίζονται, επίσης, η ελάχιστη μισθωτική περίοδος, οι προσαυξήσεις για τις Κυριακές και τις αργίες, καθώς και το κόστος ακύρωσης, ενώ γίνεται αναφορά στις συνιστώμενες τιμές της FNK.

(1) Τομεακή έρευνα της NMB για τις επιχειρήσεις εκμίσθωσης γερανών, 15 Δεκεμβρίου 1990, σ. 19.

(2) Τομεακή έρευνα της NMB, σ. 4, 15 και 19, και σημείο 19 της κοινοποίησης FNK.

(3) Βλέπε σημείο 19 της κοινοποίησης της FNK και την επιστολή της 3ης Μαρτίου 1992 της FNK προς διάφορες επιχειρήσεις εκμίσθωσης γερανών.

(4) Γενικοί όροι για την εκτέλεση παραγγελιών από χειριστές γερανών, που κατατέθηκαν στο πρωτοδικείο του Άμστερνταμ και του Ρότερνταμ την 1η Ιανουαρίου 1991.

Η απόφαση του προέδρου Arrondissementsrechtbank της Ουτρέχτης στις 11 Φεβρουαρίου 1992, διατάσσει μεταξύ άλλων την FNK να παύσει να επιβάλλει το καθεστώς προτεραιότητας, καθώς και το σύστημα συνιστωμένων τιμών και διακανονισμού που είχε αναπτύξει και εφαρμόζε.

SCK

- (11) Βάσει του καταστατικού του SCK, σκοπός του είναι να προωθήσει και να διατηρήσει την ποιότητα των επιχειρήσεων εκμίσθωσης γερανών. Αυτό πρέπει να υλοποιηθεί με τη θέσπιση οδηγιών υπό μορφή κανονισμού σχετικά με την οργάνωση του κλάδου επιχειρήσεων εκμίσθωσης γερανών, με ένα σύστημα πιστοποίησης και ένα σύστημα ελέγχου για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης προς τις οδηγίες. Η πιστοποίηση περιλαμβάνει τον έλεγχο διαφόρων πτυχών της επιχείρησης εκμίσθωσης γερανών: συμμόρφωση με τις νομικές διατάξεις όσον αφορά την καταβολή του φόρου και των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, αποδεικτικά στοιχεία ασφαλιστικής κάλυψης, φερεγγυότητας και ρευστότητας και αποδεικτικά στοιχεία όσον αφορά τα προσόντα των χειριστών των μηχανών. Οι επιχειρήσεις έπρεπε επίσης να αποδείξουν ότι ήταν εγγεγραμμένες στο εμπορικό επιμελητήριο, πράγμα που κατ' ουσίαν απέκλειε, ή σε κάθε περίπτωση εμπόδιζε, σοβαρά την πρόσβαση επιχειρήσεων από την αλλοδαπή. Από 1ης Μαΐου 1993, η απαίτηση αυτή τροποποιήθηκε ώστε να γίνονται δεκτές αποδείξεις εγγραφής των ξένων επιχειρήσεων σε ισότιμο εμπορικό μητρώο. Η πιστοποίηση αφορά επίσης τις τεχνικές πτυχές των γερανών. Τέλος οι επιχειρήσεις υποχρεούντο μέχρι τις 21 Οκτωβρίου 1993 να εφαρμόζουν τους γενικούς όρους της FNK, οι οποίοι όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 10, περιλαμβάνουν και όρους σχετικά με τις τιμές.

Οι απαιτήσεις πιστοποίησης καθορίζονται από την επιτροπή εμπειρογνομώνων, ενώ η επιτροπή πιστοποίησης είναι υπεύθυνη για τη διεξαγωγή της πιστοποίησης. Συγκεκριμένα, στην επιτροπή εμπειρογνομώνων εκπροσωπούνται κατά κύριο λόγο οι κλάδοι οι οποίοι αναθέτουν συμβάσεις στις επιχειρήσεις εκμίσθωσης γερανών. Στην επιτροπή εμπειρογνομώνων του SCK περιλαμβάνονται εκπρόσωποι των επιχειρήσεων DSM και Shell. Ένα μέλος και ο πρόεδρος του διοικητικού συμβουλίου του SCK είναι (τέως) εκπρόσωποι του Akzo. Με τον τρόπο αυτό ενθαρρύνονται οι επιχειρήσεις να αναθέτουν τις συμβάσεις τους σε πιστοποιημένες επιχειρήσεις. Το σύστημα στεγανοποιήθηκε ακόμη περισσότερο με την προαναφερόμενη (στην αιτιολογική σκέψη 2) inhuurverbod που τέθηκε σε ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 1991, βάσει της οποίας δεν επιτρέπεται σε πιστοποιημένες επιχειρήσεις να μισθώνουν πρόσθετους γερανούς από επιχειρήσεις που δεν συνδέονται με το SCK⁽⁵⁾. Επειδή στον κλάδο ένα μεγάλο μέρος των

(5) Πριν την εισαγωγή της σχετικής απαγόρευσης από 1ης Ιανουαρίου 1991, ίσχυε μεταβατική διάταξη βάσει της οποίας ο κάτοχος πιστοποιητικού ήταν υποχρεωμένος κατά τη μίσθωση γερανών να ελέγχει αν ο μισθωμένος εξοπλισμός και το προσωπικό πληρούσαν τις απαραίτητες προϋποθέσεις, ώστε να μπορεί να αναλάβει την ευθύνη ως προς αυτά.

εργασιών ανατίθεται σε υπεργολάβους, αποτέλεσμα της απαγόρευσης ήταν να μειωθεί αισθητά ο κύκλος εργασιών μη συνδεδεμένων με το SCK επιχειρήσεων, όπως η Van Marwijk. Με την απόφαση του εθνικού δικαστηρίου (βλέπε παρακάτω αιτιολογική σκέψη 13), το SCK αναγκάστηκε να καταργήσει την απαγόρευση στις 4 Νοεμβρίου 1993.

Εξέλιξη της διαδικασίας ενώπιον της Επιτροπής

- (12) Μετά από προκαταρκτική εξέταση της παρούσας υπόθεσης, η Επιτροπή μελέτησε τη δυνατότητα άρσης, δυνάμει του άρθρου 15 παράγραφος 6 του κανονισμού αριθ. 17, της ασυλίας έναντι της επιβολής προστίμων όπως προβλέπεται στο άρθρο 15 παράγραφος 5 του εν λόγω κανονισμού, φρονώντας ότι εν προκειμένω εφαρμόζεται το άρθρο 85 παράγραφος 1 της συνθήκης και ότι η εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 3 δεν δικαιολογείται, κυρίως, εξαιτίας του γεγονότος ότι το SCK απαγόρευσε στις συνδεδεμένες με αυτό επιχειρήσεις να μισθώνουν γερανούς από μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις, και απέκλειε ξένες επιχειρήσεις από τη δυνατότητα συμμετοχής ή τουλάχιστον παρενέβαλε εμπόδια σ' αυτές. Η εν λόγω απαγόρευση της μίσθωσης είχε βαρείς επιπτώσεις, ιδίως αν ληφθεί υπόψη η συμμετοχή μεγάλων επιχειρήσεων στο SCK, οι οποίες αναθέτουν συστηματικά μεγάλες συμβάσεις σε επιχειρήσεις εκμίσθωσης γερανών. Μετά από εκτενείς διαβουλεύσεις τόσο προφορικά όσο και γραπτά με την FNK και το SCK, η Επιτροπή εξέδωσε, στις 13 Απριλίου 1994, την απόφαση 94/272/EK (1) βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 6.

Εξέλιξη της διαδικασίας ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου

- (13) Ο πρόεδρος του Arrondissementsrechtbank της Ουτρέχτης εξέδωσε, στις 11 Φεβρουαρίου 1992, απόφαση επί αγωγής της Van Marwijk και λοιπών σε διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων με την οποία διέταξε την FNK να παύσει την εφαρμογή της ρήτρας περί προτεραιότητας, και του συστήματος συνιστωμένων τιμών και διακανονισμού. Το SCK διατάχθηκε να παύσει την εφαρμογή της inhuurverbod. Η εν λόγω απόφαση ακυρώθηκε επίσης με διαδικασία ασφαλιστικών μέτρων, στις 9 Ιουλίου 1992 από το Gerechtshof του Άμστερνταμ, το οποίο απεφάνθη μεταξύ άλλων ότι προς το παρόν δεν είναι σαφές ούτε απολύτως βέβαιο ότι οι υπό κρίση ρυθμίσεις δεν μπορούν, σε καμία περίπτωση, να τύχουν απαλλαγής από μέρους της Επιτροπής. Κατόπιν τούτου, το SCK την ίδια ημέρα επανέφερε την εν λόγω απαγόρευση σε ισχύ.

Μετά την ανακοίνωση των αιτιάσεων στις 16 Δεκεμβρίου 1992, η εταιρεία van Marwijk και λοιποί άσκησαν νέα αγωγή ενώπιον του προέδρου του Arrondissementsrechtbank της Ουτρέχτης ο οποίος διέταξε με απόφαση στις 6 Ιουλίου 1993 επί διαδικασίας ασφαλιστικών μέτρων να παύσει να εφαρμόζεται η απαγόρευση της μίσθωσης γερανών από μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις, καθώς η Επιτροπή είχε εν τω μεταξύ

καταστήσει γνωστές τις απόψεις της σχετικά με τις υπό κρίση ρυθμίσεις και επειδή ήταν πλέον σαφές ότι η απαγόρευση δεν επρόκειτο να τύχει απαλλαγής από την Επιτροπή. Η εν λόγω απόφαση επικυρώθηκε από το Gerechtshof του Άμστερνταμ στις 28 Οκτωβρίου 1993. Στη συνέχεια το SCK προκειμένου να συμμορφωθεί με τη δικαστική απόφαση συνέταξε και δημοσίευσε στις 4 Νοεμβρίου δήλωση με σκοπό να συμμορφωθεί προς την απόφαση ασφαλιστικών μέτρων η οποία είχε ως συνέπεια να ανακληθεί η inhuurverbod μέχρι να αποφανθεί οριστικά επί του θέματος αυτού η Επιτροπή.

II. ΝΟΜΙΚΗ ΕΚΤΙΜΗΣΗ

1. Άρθρο 85 παράγραφος 1

Συμφωνίες μεταξύ επιχειρήσεων ή/και αποφάσεις ενώσεων επιχειρήσεων

FNK

- (14) Η FNK αποτελεί ένωση επιχειρήσεων. Τα μέλη της είναι επιχειρήσεις ασχολούμενες με την εκμίσθωση γερανών, πράγμα που προκύπτει από τα άρθρα 1 και 2 του καταστατικού της FNK και από το επεξηγηματικό σημείωμα που επισυνάπτεται στην κοινοποίηση.

Ως εκ τούτου, η FNK αποτελεί ένωση επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1.

- (15) Το καταστατικό της FNK, το οποίο καθορίζει τους βασικούς κανόνες της λειτουργίας της και διέπει τις έννομες σχέσεις της με τα μέλη της, αποτελεί συμφωνία κατά την έννοια του εν λόγω άρθρου, [βλέπε την απόφαση της Επιτροπής Hudson's Bay — Dansk Pelsdyravlforening (?)].

- (16) Ο εσωτερικός κανονισμός της FNK αποτελεί απόφαση μιας ένωσης επιχειρήσεων, υπό την έννοια ότι εγκρίθηκε βάσει του καταστατικού της FNK και, κυρίως, του άρθρου 4 αυτού. Ο εσωτερικός κανονισμός είναι δεσμευτικός για τα μέλη της FNK.

SCK

- (17) Το SCK αποτελεί ίδρυμα κατά το ολλανδικό δίκαιο, το οποίο αναπτύσσει εμπορικές ή/και οικονομικές δραστηριότητες. Στόχος του είναι η πιστοποίηση επιχειρήσεων εκμίσθωσης γερανών έναντι αμοιβής. Δεν είναι πρόσωπο δημοσίου δικαίου.

Συνεπώς, το SCK αποτελεί επιχείρηση κατά την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1.

- (18) Το γεγονός ότι το SCK αποτελεί ίδρυμα πιστοποίησης αναγνωρισμένο από το συμβούλιο πιστοποίησης και ανταποκρίνεται στα σχετικά ευρωπαϊκά πρότυπα (σειρά EN 45000) δεν εμποδίζει την εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 1. Το γεγονός ότι ο κανονισμός του SCK έχει αναγνωριστεί από το συμβούλιο πιστοποίησης, σε καμία περίπτωση δεν σημαίνει ότι το SCK μπορεί να ενεργεί κατά παράβαση του δικαίου ανταγωνισμού.

(1) ΕΕ αριθ. L 117 της 7. 5. 1994, σ. 30.

(2) ΕΕ αριθ. L 316 της 23. 11. 1988, σ. 43.

- (19) Οι εγκεκριμένες από το SCK επιχειρήσεις εκμίσθωσης γερανών αποτελούν επίσης επιχειρήσεις κατά την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1.

Η συμμετοχή στο σύστημα του SCK, η οποία συνεπάγεται την αποδοχή του καταστατικού και των κανονισμών του, αποτελεί, ως εκ τούτου, συμφωνία ή/και απόφαση ένωσης επιχειρήσεων κατά την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1.

Περιορισμοί στον ανταγωνισμό

Συνιστώμενες τιμές και τιμές διακανονισμού (FNK)

- (20) Πριν εκδοθεί η απόφαση του εθνικού δικαστηρίου στις 11 Φεβρουαρίου 1992, τα μέλη της FNK υποχρεούντο να χρεώνουν «αποδεκτές» τιμές για την εκμίσθωση γερανών. Προς το σκοπό αυτό, η FNK δημοσίευε εκτιμήσεις του κόστους και δάσει αυτών συνιστούσε τιμές⁽¹⁾. Οι εν λόγω τιμές, καθώς και οι τιμές που οι επιχειρήσεις εκμίσθωσης γερανών χρέωναν μεταξύ τους για τη μίσθωση πρόσθετων γερανών, συζητούσαν σε τακτική βάση μεταξύ των επιχειρήσεων που προσφέρουν συγκεκριμένες κατηγορίες γερανών. Από την αιτιολογική σκέψη 10 είναι σαφές ότι η FNK συμμετείχε στις διαβουλεύσεις αυτές. Οι από κοινού συνιστώμενες τιμές, που μπορεί να εφαρμοζονται ή όχι στην πράξη, επιτρέπουν την πρόγνωση της τιμολογιακής πολιτικής των ανταγωνιστών με αρκετή βεβαιότητα. Ακόμη και εάν επαφίετο στις επιχειρήσεις εκμίσθωσης γερανών να ερμηνεύουν την έννοια της «αποδεκτής» τιμής, όπως ισχυρίζεται η FNK, όπερ δεν προκύπτει από πουθενά, ο αποδεκτός χαρακτήρας των τιμών εξακολουθούσε να αποτελεί αντικείμενο διαβουλεύσεων μεταξύ των επιχειρήσεων εκμίσθωσης γερανών και της FNK. Το επιχείρημα της FNK ότι αυτό αφορούσε μόνο τις συνιστώμενες «για εσωτερική χρήση» δεν επηρεάζει το γεγονός ότι τα μέλη της FNK ήταν υποχρεωμένα δάσει του άρθρου 3 στοιχείο β) του εσωτερικού κανονισμού να χρεώνουν «αποδεκτές» τιμές. Η θέση της FNK δάσει της οποίας οι επιχειρήσεις εκμίσθωσης γερανών ήταν «απόλυτα ελεύθερες» όσον αφορά τον καθορισμό των τιμών τους, είναι γι' αυτό το λόγο ανακριβής. Βάσει του άρθρου 3 στοιχείο γ) του ίδιου κανονισμού, τα μέλη της FNK οφείλουν να εφαρμόζουν τους γενικούς όρους που αυτή καθορίζει, στους οποίους αναφέρονται οι συνιστώμενες τιμές της FNK. Βάσει του άρθρου 10 παράγραφος 1 στοιχείο δ) του καταστατικού της, τα μέλη που ενεργούν, μεταξύ άλλων, κατά παράβαση του εσωτερικού κανονισμού της ένωσης είναι δυνατό να διαγραφούν. Για το λόγο αυτό, το σύστημα συνιστώμενων τιμών και τιμών διακανονισμού που αποσκοπεί να καταστήσει ουσιαστικότερη την έννοια των «αποδεκτών τιμών», εμπίπτει, σύμφωνα με τις αποφάσεις της Επιτροπής και τη Νομολογία του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και, ιδίως, τις αποφάσεις του, της 17ης

Οκτωβρίου 1972 στην υπόθεση 8/72 (Vereniging van Cementhandelaren κατά Επιτροπής) και της 27ης Ιανουαρίου 1987 στην υπόθεση 45/85 (Verband der Sachversicherer κατά Επιτροπής)⁽²⁾ στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 85 παράγραφος 1 της συνθήκης.

- (21) Ο κανονισμός μπορεί να περιορίσει αισθητά τον ανταγωνισμό, δεδομένου του ύψους του συνολικού κύκλου εργασιών του κλάδου εκμίσθωσης γερανών και το μερίδιο αγοράς των μελών της FNK (βλέπε αιτιολογική σκέψη 6).

Απαγόρευση της μίσθωσης πρόσθετων γερανών (inhuurverbod) (SCK)

- (22) Βάσει του άρθρου 7 του κανονισμού, στους κατόχους πιστοποιητικών SCK απαγορεύεται να μισθώνουν γερανούς από επιχειρήσεις που δεν συνδέονται με αυτό. Η υποχρέωση αυτή καταργήθηκε τελικά στις 4 Νοεμβρίου 1993, σύμφωνα με απόφαση εθνικού δικαστηρίου.

- (23) Η απαγόρευση της ανάθεσης συμβάσεων σε επιχειρήσεις που δεν έχουν πιστοποίηση του SCK, περιορίζει την ελευθερία κινήσεων των επιχειρήσεων με πιστοποίηση. Κατά πόσο η απαγόρευση μπορεί να θεωρηθεί ως παρεμπόδιση, περιορισμός ή νόθευση του ανταγωνισμού κατά την έννοια του άρθρου 85 παράγραφος 1 πρέπει να εξετασθεί με βάση το νομικό και οικονομικό πλαίσιο της υπόθεσης. Σε ανεξάρτητο και διαφανές σύστημα πιστοποίησης που επέτρεπε την αποδοχή ισοδύναμων εγγυήσεων από άλλα συστήματα, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η απαγόρευση δεν είχε περιοριστικό αποτέλεσμα στον ανταγωνισμό αλλά ότι απλά αποσκοπεί στην πλήρη εξασφάλιση της ποιότητας των πιστοποιημένων αγαθών και υπηρεσιών.

Όπως εξηγείται αναλυτικότερα παρακάτω, η εν λόγω απαγόρευση εμπίπτει στην απαγόρευση του άρθρου 85 παράγραφος 1, επειδή το σύστημα πιστοποίησης του SCK, δεν είναι ή τουλάχιστον δεν ήταν εντελώς, ελεύθερο μέχρι τις 21 Οκτωβρίου 1993, και δεν επιτρέπει την αποδοχή ισοδύναμων εγγυήσεων από άλλα συστήματα.

- (24) Το σύστημα πιστοποίησης του SCK παρουσίασε από την αρχή χαρακτηριστικά κλειστού συστήματος. Πριν από την εισαγωγή του (και μέχρι τις 28 Απριλίου 1992), τα μέλη της FNK ήταν ήδη υποχρεωμένα δάσει του άρθρου 3 στοιχείο α) του εσωτερικού κανονισμού της να δίνουν προτεραιότητα στα υπόλοιπα μέλη κατά τη μίσθωση γερανών. Από τη σύστασή της στις 13 Ιουλίου 1984 μέχρι τις 18 Σεπτεμβρίου 1987, μόνον τα μέλη της FNK μπορούσαν να λάβουν πιστοποιητικό του SCK (άρθρο 2 του κανονισμού πιστοποίησης επιχειρήσεων εκμίσθωσης γερανών). Επειδή, σύμφωνα με το άρθρο 4 στοιχείο α) του καταστατικού της FNK, μπορούσαν να συμμε-

(1) Βλέπε σημεία 17 και 18 της κοινοποίησης της FNK.

(2) Συλλογή ΔΕΚ 1972, σ. 223, αιτιολογικές σκέψεις 15 έως 25 · Συλλογή ΔΕΚ 1987, σ. 405, αιτιολογικές σκέψεις 34 έως 43.

τέχουν σε αυτή μόνον επιχειρήσεις εκμίσθωσης γερανών εγκατεστημένες στις Κάτω Χώρες, οι αλλοδαπές επιχειρήσεις αποκλείονταν από το σύστημα πιστοποίησης του SCK. Παρ' ότι τον Σεπτέμβριο του 1987, αποσύρθηκε η ρητή απαίτηση σύμφωνα με την οποία μόνο τα μέλη της FNK, μπορούν να λαμβάνουν πιστοποιητικό του SCK, στην πράξη, εξακολουθούσε να είναι δυσκολότερο για μη μέλη της FNK να αποκτήσουν πιστοποιητικό από ό,τι τα μέλη της. Έτσι, μέχρι τον Ιανουάριο του 1992, το κόστος πιστοποίησης ήταν πολύ μεγαλύτερο για μη μέλη (βλέπε αιτιολογική σκέψη 9). Ως εκ τούτου, φαίνεται ότι στην πραγματικότητα οι επιχειρήσεις που συνδέονται με το SCK είναι στο μεγαλύτερό τους τμήμα ίδιες με τα μέλη της FNK (βλέπε αιτιολογική σκέψη 5). Η πρόσβαση στο σύστημα πιστοποίησης κατέστη ακόμη δυσκολότερη για τις αλλοδαπές επιχειρήσεις, εξαιτίας του ότι οι απαιτήσεις πιστοποίησης ήταν προανατολισμένες στην κατάσταση στην ολλανδική αγορά. Στο πλαίσιο αυτό μέχρι την 1η Μαΐου 1993, ήταν απαραίτητη η εγγραφή στο μητρώο εμπορικού επιμελητηρίου και μέχρι τις 21 Οκτωβρίου 1993, έπρεπε να εφαρμόζονται οι γενικοί όροι της FNK (βλέπε αιτιολογική σκέψη 11).

- (25) Εκτός αυτού, το σύστημα πιστοποίησης του SCK δεν προβλέπει την αποδοχή ισοδύναμων εγγυήσεων από άλλα συστήματα ούτε από συστήματα πιστοποίησης που ακολουθούν ιδρύματα ιδιωτικού δικαίου στην Κοινότητα, ούτε από κυβερνητικά προγράμματα τα οποία προσφέρουν ισοδύναμες εγγυήσεις όσον αφορά την ασφάλεια στην αγορά εκμίσθωσης γερανών.

Με επιστολή στις 12 Ιουλίου 1993, που διευκρινίστηκε με περαιτέρω επιστολή στις 3 Αυγούστου 1993, το SCK πρότεινε να τροποποιήσει την inhuurverbod, που διατυπώνεται στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 7 του κανονισμού πιστοποίησης επιχειρήσεων εκμίσθωσης γερανών, ώστε να επιτρέπεται η χρήση εκείνων μόνο των γερανών που «συνοδεύονται από έγκυρα αποδεικτικά στοιχεία πιστοποίησης, υπό μορφή πιστοποιητικού εκδοθέντος από το ίδρυμα ή άλλο οργανισμό πιστοποίησης —στις Κάτω Χώρες ή την αλλοδαπή— ο οποίος δικαιούται να χορηγεί πιστοποίηση σε επιχειρήσεις εκμίσθωσης γερανών εφαρμόζοντας προφανώς ισοδύναμα κριτήρια».

Στις 2 Αυγούστου 1993, η Επιτροπή πληροφόρησε εγγράφως το SCK ότι η εν λόγω πρόταση δεν αίρει τις αντιρρήσεις της Επιτροπής, λόγω του ότι δεν διαπιστώθηκε ότι ένα σύστημα πιστοποίησης ιδιωτικού δικαίου, όπως αυτό του SCK, προσθέτει κάτι το ουσιώδες στις υφιστάμενες απαιτήσεις του νόμου που ισχύουν για γερανούς και ανυψωτικό εξοπλισμό. Όλα τα μηχανήματα του τύπου αυτού και τα εξαρτήματά τους καλύπτονται από την προαναφερθείσα οδηγία 89/392/ΕΟΚ. Εκτός αυτού το KeBoMa, φορέας ελέγχου γερανών εγκεκριμένος από τις ολλανδικές αρχές δεν θεωρείτο την εποχή εκείνη ότι έχει δικαίωμα να χορηγήσει πιστοποίηση, με αποτέλεσμα οι γερανοί που είχαν μόνον την έγκριση του KeBoMa και ανταποκρίνονταν σε όλα τα υπόλοιπα νόμιμα κριτήρια να θίγονται από την απαγόρευση. Η

πρόταση της FNK και της SCK, κατά συνέπεια, θα είχε μικρό ή καθόλου αποτέλεσμα στην πράξη.

- (26) Η inhuurverbod που τέθηκε σε ισχύ από 1ης Ιανουαρίου 1991 ενίσχυσε τον κλειστό χαρακτήρα του συστήματος πιστοποίησης και, εκ των πραγμάτων, προώθησε τον αμοιβαίο αποκλεισμό μεταξύ των ενδιαφερομένων επιχειρήσεων.

Η απαγόρευση όχι μόνο περιόριζε την ελευθερία κινήσεων των συνδεμένων επιχειρήσεων και, ως εκ τούτου, τον ανταγωνισμό μεταξύ τους, αλλά κυρίως κατέστησε πολύ δυσκολότερη την πρόσβαση τρίτων ενδιαφερομένων στην ολλανδική αγορά, ιδίως επιχειρήσεων εγκατεστημένων σε άλλα κράτη μέλη (βλέπε παράγραφο 1 της αιτιολογικής σκέψης 11). Το SCK δεν έχει αποδείξει ότι το τρέχον σύστημα πιστοποίησης δεν θα μπορούσε να λειτουργήσει χωρίς την προαναφερθείσα απαγόρευση και άλλους περιορισμούς. Το γεγονός ότι το σύστημα του SCK εξακολουθεί να λειτουργεί ακόμα και μετά την αναγκαστική άρση των προαναφερθέντων περιορισμών δείχνει μάλλον το αντίθετο.

- (27) Ο περιοριστικός χαρακτήρας και οι συνέπειες της inhuurverbod, ως στοιχείο του συστήματος πιστοποίησης του SCK πρέπει να εξετασθούν στο πλαίσιο της συχνής χρήσης γερανών μισθωμένων από άλλες επιχειρήσεις, του μεριδίου αγοράς των συνδεδεμένων με το SCK επιχειρήσεων, της θέσης της FNK και της συμμετοχής των μεγάλων επιχειρήσεων που χρησιμοποιούν μισθωμένους γερανούς στο SCK. Η παρουσία των επιχειρήσεων αυτών στα όργανα του SCK έχει ως αποτέλεσμα οι κάτοχοι πιστοποιητικού του SCK να είναι σε καλύτερη θέση να αναλάβουν τις μεγαλύτερες συμβάσεις. Οι εσωτερικές οδηγίες, ιδίως της Shell και της Nederlandse Spoorwegen, ορίζουν ότι μόνο επιχειρήσεις με πιστοποιητικό του SCK μπορούν να χρησιμοποιούνται.

- (28) Τα άρθρα 9 και 10 του κανονισμού του SCK προβλέπουν ότι σε περίπτωση που οι συνδεδεμένες επιχειρήσεις δεν συμμορφωθούν με τις διάφορες υποχρεώσεις, συμπεριλαμβανομένης και της απαγόρευσης της μίσθωσης γερανών από μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις και την ακύρωση του πιστοποιητικού ανακαλείται η πιστοποίηση. Η ανάκληση της πιστοποίησης συνδεδεμένης εταιρείας ανακοινώνεται στον ειδικευμένο τύπο (βλέπε άρθρο 8 του κανονισμού του SCK), πράγμα που πρώτον απειλεί με ανάκληση της πιστοποίησης τις άλλες συνδεδεμένες επιχειρήσεις σε περίπτωση που συνεχίσουν να συναλλάσσονται με την εν λόγω εταιρεία και δεύτερον δημιουργεί την εντύπωση ότι είναι καλύτερα να αποφεύγονται οι συναλλαγές με την εν λόγω εταιρεία. Ως εκ τούτου, οι δημοσιεύσεις αυτές είναι εξαιρετικά επιζήμιες για τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις. Η διαδικασία ανάκλησης της πιστοποίησης επιτείνει τον περιοριστικό χαρακτήρα της inhuurverbod.

- (29) Ενώ η FNK απαιτεί από τα μέλη της να είναι εγκατεστημένα στις Κάτω Χώρες [άρθρο 4 στοιχείο α) του καταστατικού της], οι απαιτήσεις πιστοποίησης του SCK, στο έγγραφο που είχε αρχικά κοινοποιηθεί, βασίζονται και προανατολίζονται αποκλειστικά

στην κατάσταση που επικρατεί στις Κάτω Χώρες, με αποτέλεσμα επιχειρήσεις από άλλα κράτη μέλη, ιδίως το Βέλγιο και τη Γερμανία (βλέπε αιτιολογική σκέψη 11) να αποκλείονται ή σε κάθε περίπτωση να αντιμετωπίζουν πολύ μεγαλύτερες δυσκολίες κατά την πρόσβασή τους στην ολλανδική αγορά. Από την άλλη πλευρά, για τις ολλανδικές επιχειρήσεις εκμίσθωσης γερανών που επιθυμούν να κινηθούν παραδείγματος χάρη στη γερμανική και βελγική αγορά δεν φαίνεται να ισχύουν άλλοι όροι εκτός από το ότι πρέπει να πληρούν τις ισχύουσες νόμιμες προϋποθέσεις. Η Γερμανία και το Βέλγιο έχουν σύστημα παρόμοιο με εκείνο των Κάτω Χωρών όσον αφορά τον έλεγχο των γερανών.

- (30) Η *inhuurverbod* του SCK ενδέχεται να περιορίσει σημαντικά τον ανταγωνισμό, ενόψει του συνολικού κύκλου εργασιών του τομέα εκμίσθωσης γερανών, του μεριδίου αγοράς των κατόχων πιστοποιητικών του SCK και των σχέσεων μεταξύ πελατών και SCK.

Επίδραση στο εμπόριο μεταξύ κρατών μελών

- (31) Η FNK και το SCK αμφισβητούν ότι επηρεάζεται το εμπόριο μεταξύ κρατών μελών. Βασίζουν τον ισχυρισμό τους στο περιορισμένο διασυνοριακό εμπόριο του κλάδου, δεδομένου ότι «οι κινητοί γερανοί από τη φύση τους δεν είναι φτιαγμένοι για να μεταφέρονται». Ωστόσο, από το εγχειρίδιο της FNK είναι φανερό ότι οι γερανοί Kgrupp μπορούν να κινηθούν με μέγιστη ταχύτητα 63 έως 78 km/h (εγχειρίδιο 1991, σ. 10). Μια διαφήμιση στη σ. 124 του εγχειριδίου της FNK προσφέρει γεραμούς με ανυψωτική ικανότητα 12 έως 400 τόνων οι οποίοι «μπορούν να τοποθετηθούν γρήγορα οπουδήποτε». Αυτό σημαίνει (όπως πράγματι η λέξη «κινητός» συνεπάγεται) ότι στην πράξη οι κινητοί γερανοί είναι δυνατόν να μεταφερθούν και ότι, ως εκ τούτου, το σύστημα συνιστά δυνητικό περιορισμό του ενδοκοινοτικού εμπορίου. Αυτό εξακολουθεί να ισχύει ακόμη και αν οι συμμετέχοντες προς το παρόν δεν διεξάγουν ενδοκοινοτικό εμπόριο, όπως απεφάνθη το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων με την απόφασή του στις 25 Οκτωβρίου 1983 στην υπόθεση 107/82 (AEG-Telefunken κατά της Επιτροπής) ⁽¹⁾. Το γεγονός ότι δύο από τους καταγγέλλοντες προέρχονται από το Βέλγιο δείχνει ότι όντως είναι δυνατόν να υπάρξει ενδοκοινοτικό εμπόριο στον τομέα αυτό. Για τους λόγους που αναφέρονται στις αιτιολογικές σκέψεις 21 και 30 το (δυνητικό) αποτέλεσμα για το εμπόριο είναι σημαντικό.

2. Άρθρο 85 παράγραφος 3

- (32) Το καταστατικό και ο εσωτερικός κανονισμός της FNK και το καταστατικό και ο κανονισμός του SCK κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή με σκοπό τη χορήγηση αρνητικής πιστοποίησης, ή επικουρικά απαλλαγής δυνάμει του άρθρου 85 παράγραφος 3.

- (33) Προκειμένου να λάβουν την απαλλαγή, η FNK και το SCK πρέπει, μεταξύ άλλων, να αποδείξουν ότι οι συμφωνίες ή/και οι αποφάσεις των ενώσεων επιχειρήσεων συμβάλλουν στη βελτίωση του τομέα εκμίσθωσης γερανών και συνεπάγονται για τους καταναλωτές δίκαιο μερίδιο του προκύπτοντος οφέλους. Η εν λόγω βελτίωση πρέπει να προσφέρει αισθητά αντικειμενικά πλεονεκτήματα που να αντισταθμίζουν τα μειονεκτήματα που αυτή συνεπάγεται για τον ανταγωνισμό βλέπε απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 13 Ιουλίου 1966 στις συνεκδικασθείσες υποθέσεις 56 και 58/64 *Consten and Grundig* κατά της Επιτροπής ⁽²⁾.

Συνιστώμενες τιμές και τιμές διακανονισμού (FNK)

- (34) Δεν έχει εξακριβωθεί αν η υποχρέωση εφαρμογής «αποδεκτών» τιμών, ανεξάρτητα από το φερόμενο στόχο της αύξησης διαφάνειας στην αγορά, συμβάλλει στη βελτίωση του εμπορίου εκμίσθωσης γερανών και ότι καταναλωτές, στην περίπτωση αυτή οι επιχειρήσεις εκμίσθωσης γερανών, απολαμβάνουν δίκαιο μερίδιο του απορρέοντος οφέλους. Αντίθετα, σύμφωνα με την ανεξάρτητη τομεακή έρευνα που αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 10, οι συνιστώμενες τιμές και οι τιμές διακανονισμού, που καθορίζονται από την FNK προκειμένου να ερμηνευτεί στενότερα η έννοια των «αποδεκτών» τιμών, ήταν κατά γενικό κανόνα υψηλότερες από τις τιμές της αγοράς. Οι συντάκτες της έρευνας προσδιόρισαν ότι αυτό οφείλεται συγκεκριμένα στο γεγονός ότι «στην αγορά υπάρχει ανταγωνισμός».
- (35) Συνεπώς, για τους λόγους που προαναφέρονται, δεν είναι δυνατόν να χορηγηθεί απαλλαγή δυνάμει του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης.

Inhuurverbod (SCK)

- (36) Κατά πόσο μπορεί να χορηγηθεί απαλλαγή για την *inhuurverbod* πρέπει να εξετασθεί στο πλαίσιο του συστήματος πιστοποίησης μέσα στο οποίο εφαρμόζεται.

Το SCK ισχυρίζεται ότι στόχος του συστήματος πιστοποίησης είναι να υπάρξει διαφάνεια στην αγορά και ότι η *inhuurverbod* πρέπει να θεωρηθεί ως ένα βασικό μέσο εγγύησης της ποιότητας των γερανών και των υπηρεσιών που προσφέρονται από τις συμμετέχουσες επιχειρήσεις. Με άλλα λόγια, το σύστημα πιστοποίησης του SCK έχει μεγαλύτερη αξία από τις απαιτήσεις του νόμου. Η *inhuurverbod* αποτελεί, επίσης, το μόνο μέσο αποτελεσματικού ελέγχου της τήρησης των απαιτήσεων του SCK. Ισχυρίζεται περαιτέρω ότι στην πραγματικότητα η *inhuurverbod* προβλέπεται μέσω των κριτηρίων αναγνώρισης του συμβουλίου πιστοποίησης, που βασίζονται στα πρότυπα ISO για συστήματα ποιοτικού ελέγχου.

⁽¹⁾ Συλλογή ΔΕΚ 1983, σ. 3151, αιτιολογική σκέψη 60.

⁽²⁾ Συλλογή ΔΕΚ 1966, σ. 363, και ιδίως 382.

(37) Η Επιτροπή δεν συμμερίζεται τις απόψεις του SCK. Μέχρι στιγμής δεν έχει ακόμη εξακριβωθεί αν το σύστημα πιστοποίησης του SCK έχει ουσιαστικά μεγαλύτερη αξία πέραν των όσων απαιτεί ο νόμος. Οι απαιτήσεις που επιβάλλονται στις συνδεδεμένες επιχειρήσεις είναι σχεδόν ταυτόσημες με εκείνες του νόμου, ιδίως όσον αφορά τις διατάξεις περί φορολογίας και κοινωνικής ασφάλισης, αφενός, και συμμόρφωσης με τους κανόνες για την ασφάλεια, αφετέρου (βλέπε σημείο 11). Αυτό αναγνωρίζεται ρητά από το SCK στην κοινοποίησή του. Το SCK ανέφερε συγκεκριμένα ότι «αποβλέπει μόνο να εξασφαλίσει ότι οι πιστοποιημένες επιχειρήσεις μπορούν να αποδείξουν ότι πληρούν τις απαιτήσεις του νόμου»⁽¹⁾.

Η διασφάλιση της συμμόρφωσης με τις διατάξεις του νόμου από όλες τις επιχειρήσεις ανεξάρτητα από το αν συμμετέχουν στο σύστημα πιστοποίησης ή όχι αποτελεί καθήκον των αρχών, βλέπε απόφαση του πρωτοδικείου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 12 Δεκεμβρίου 1991, στην υπόθεση T-30189 (Hilti AG κατά Επιτροπής)⁽²⁾. Οι καταγγέλλοντες υπέβαλαν στην Επιτροπή έγγραφα από τα οποία προκύπτει, σαφώς, ότι οι επιχειρήσεις που δεν συμμετέχουν στο σύστημα πιστοποίησης του SCK μπορούν, επίσης, να αποδείξουν ότι πληρούν τις απαιτήσεις του νόμου. Η Επιτροπή είναι απολύτως της γνώμης ότι οι περιορισμοί που επιβάλλονται στις συνδεδεμένες επιχειρήσεις και τα μειονεκτήματα που απορρέουν για τις μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις, σαφώς, υπερβαίνουν τα τυχόν πλεονεκτήματα που επικαλείται το SCK.

Οι περισσότερες από τις απαιτήσεις ασφαλείας που επιβάλλει το SCK για την πιστοποίηση των επιχειρήσεων εκμίσθωσης γερανών επιβάλλονται και από τα διατάγματα περί ασφαλείας που βασίζονται στο νόμο Arboweit και από διάφορα υπουργικά διατάγματα. Τον έλεγχο συμμόρφωσης με τις διατάξεις αυτές ασκεί το KeBoMa και, κυρίως, η επιθεώρηση εργασίας. Παρομοίως, οι περισσότερες από τις απαιτήσεις που επιβάλλει το SCK που δεν σχετίζονται με την ασφάλεια, όπως εκείνες που αφορούν την καταβολή του φόρου και των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, την εγγραφή στο εμπορικό επιμελητήριο, την ασφάλιση αστικής ευθύνης, την φερεγγυότητα και, την εφαρμογή των συλλογικών συμβάσεων εργασίας, προβλέπονται ήδη από τις διατάξεις του νόμου. Το SCK βαινει πέραν των διατάξεων του νόμου επιβάλλοντας προϋποθέσεις όσον αφορά τον τρόπο διεξαγωγής των εργασιών, αλλά αυτό από μόνο του δεν δικαιολογεί τους περιορισμούς στον ανταγωνισμό.

Ακόμη και στην περίπτωση που τα πλεονεκτήματα που επικαλείται το SCK όσον αφορά το σύστημα

πιστοποίησής του θα είναι περισσότερο από τα μειονεκτήματα για τις μη συνδεδεμένες επιχειρήσεις, δεν έχει αποδειχθεί ότι το σύστημα πιστοποίησης του SCK δεν θα λειτουργούσε χωρίς την inhuurverbod. Το σύστημα στην ουσία λειτούργησε χωρίς την απαγόρευση αυτή από τις 4 Νοεμβρίου 1993 (βλέπε σημείο 11). Σύμφωνα με το SCK, η εν λόγω απαγόρευση προβλέπεται στην παράγραφο 2.5 των κριτηρίων έγκρισης του συμβουλίου πιστοποίησης που απορρέει από τα πρότυπα ISO για συστήματα ποιτικού ελέγχου. Ωστόσο, η παράγραφος 2.5 προσφέρει τρεις τρόπους άσκησης ελέγχου της ποιότητας της προμηθεύτριας εταιρείας, στην περίπτωση αυτή της εταιρείας εκμίσθωσης γερανών η οποία προσφέρει τους πρόσθετους γερανούς. Επιτρέπει, μεταξύ άλλων, στην ίδια τη μισθώτρια εταιρεία να κρίνει με δική της ευθύνη κατά πόσο η εταιρεία από την οποία μισθώνει τους γερανούς πληροί τα ποιοτικά κριτήρια του νόμου παραδείγματος χάρη με πιστοποιητικά ελέγχου, πιστοποιητικά ανυψωτικού εξοπλισμού κ.λπ. Με τον τρόπο αυτό μια εταιρεία εκμίσθωσης γερανών, η οποία για κάποιους λόγους δεν επιθυμεί να συνδεθεί με το SCK, μπορεί να αποκτήσει πρόσβαση στην αγορά χωρίς να θλάπτεται η ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρει.

(38) Το γεγονός ότι η πολιτική της Επιτροπής σε θέματα πιστοποίησης επιτρέπει την ύπαρξη ιδιωτικών συστημάτων πιστοποίησης που αποσκοπούν σε συμπληρωματικό έλεγχο της τήρησης των διατάξεων του νόμου δεν αναιρεί την υποχρέωση της συμμόρφωσης των επιμέρους στοιχείων των συστημάτων αυτών με τους κανόνες περί ανταγωνισμού της συνθήκης. Ως εκ τούτου, οι περιορισμοί στον ανταγωνισμό που εμπίπτουν στο άρθρο 85 παράγραφος 1, δεν μπορούν να δικαιολογηθούν αποκλειστικά με το επιχείρημα ότι η εισαγωγή συστήματος πιστοποίησης καθαυτή εναρμονίζεται με την πολιτική πιστοποίησης της Επιτροπής.

(39) Ως εκ τούτου, για τους λόγους που προαναφέρονται δεν είναι δυνατόν να χορηγηθεί απαλλαγή δυνάμει του άρθρου 85 παράγραφος 3 της συνθήκης.

3. Άρθρο 3 του κανονισμού αριθ. 17

(40) Βάσει του άρθρου 3 παράγραφος 1 του κανονισμού αριθ. 17, η Επιτροπή όταν διαπιστώνει παράβαση του άρθρου 85, δύναται με απόφασή της να ζητήσει από τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις να θέσουν τέρμα στην εν λόγω παράβαση.

4. Άρθρο 15 του κανονισμού αριθ. 17

(41) Βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού αριθ. 17, η Επιτροπή δύναται με απόφασή της, να επιβάλει πρόστιμο ύψους 1 000 μέχρι 1 000 000 Ecu ή/και ποσό μεγαλύτερο από αυτό μέχρι ποσοστού 10 % επί του κύκλου εργασιών της προηγούμενης διαχειριστικής περιόδου σε επιχειρή-

⁽¹⁾ Βλέπε σημείο 28 της κοινοποίησης του SCK. Βλέπε επίσης σημεία 26 και 27. Είναι προφανές ότι το SCK απομακρύνεται πλέον από τις δικές του απόψεις (απάντηση στις αιτιάσεις στις 21 Οκτωβρίου 1994, σ. 19, υποσημείωση 3).

⁽²⁾ Συλλογή ΔΕΚ 1991, σ. II-1439, αιτιολογική σκέψη 118.

σεις οι οποίες, εκ προθέσεως ή εξ αμελείας, διαπράττουν παράβαση των διατάξεων του άρθρου 85. Κατά τον καθορισμό του ύψους του προστίμου η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη όλους τους σχετικούς παράγοντες και, κυρίως, τη σοβαρότητα και τη διάρκεια της παραβάσεως.

- (42) Βάσει του άρθρου 15 παράγραφος 5 του ιδίου κανονισμού, πρόστιμο δεν μπορεί να επιβληθεί για πράξεις συνδεδεμένες με συμφωνίες και συντονισμένες πρακτικές μεταγενέστερες της κοινοποίησης προς την Επιτροπή και προγενέστερες της αποφάσεως της Επιτροπής κατ' εφαρμογή του άρθρου 85 παράγραφος 3. Στην προαναφερθείσα απόφαση 94/272/EK, όμως, η Επιτροπή δήλωσε ότι η εν λόγω διάταξη, δυνάμει του άρθρου 15 παράγραφος 6 του κανονισμού αριθ. 17, δεν εφαρμόζεται στην παρούσα υπόθεση.
- (43) Η Επιτροπή είναι της γνώμης ότι στην παρούσα περίπτωση πρέπει να επιβληθεί πρόστιμο στην FNK όσον αφορά το σύστημα συνιστώμενων τιμών και τιμών διακανονισμού και στο SCK όσον αφορά την inhuurverbod.
- (44) Η FNK και το SCK δεν είναι δυνατόν να μην είχαν επίγνωση του γεγονότος ότι η καταγγελθείσα συμπεριφορά έχει ως αντικείμενο ή τουλάχιστον ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του ανταγωνισμού.
- (45) Κατά τον προσδιορισμό του ύψους του προστίμου, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη της, κυρίως, τα ακόλουθα:
- το γεγονός ότι οι υπό κρίση διατάξεις ελέγχουν ή περιορίζουν τεχνητά την ολλανδική αγορά εκμίσθωσης γερανών και, ως εκ τούτου, στρεβλώνουν την κοινοτική αγορά εκμίσθωσης γερανών,
  - ότι η FNK και το SCK που συνδέονται με στενούς δεσμούς συγκεντρώνουν έναν αριθμό επιχειρήσεων οι οποίες κατέχουν από κοινού σημαντικό τμήμα της αγοράς εκμίσθωσης γερανών,
  - οι περιορισμοί άρθηκαν μόνο μετά από σχετική δικαστική απόφαση.
- (46) Οι κανόνες της FNK όσον αφορά την εφαρμογή αποδεκτών τιμών τέθηκαν σε ισχύ από τις 15 Δεκεμβρίου 1979 και εξακολούθησαν να ισχύουν μέχρι τις 28 Απριλίου 1992. Οι κανόνες της FNK κοινοποιήθηκαν στην Επιτροπή στις 6 Φεβρουαρίου 1992. Δεδομένου ότι η απόφαση 94/272/EK με την οποία ήρθη η ασυλία έναντι της επιβολής προστίμου κάλυπτε μόνο την απαγόρευση εκμίσθωσης πρόσθετων γερανών και όχι το σύστημα τιμών της FNK, το επιβαλλόμενο στην FNK πρόστιμο πρέπει να αφορά μόνον την περίοδο έως τις 6 Φεβρουαρίου 1992. Η inhuurverbod του SCK τέθηκε σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1991 και κηρύχθηκε μη εφαρμοστέα μεταξύ 17

Φεβρουαρίου και 9 Ιουλίου 1992 και, εκ νέου, από τις 4 Νοεμβρίου 1993, μετά από σχετική απόφαση του εθνικού δικαστηρίου. Για τον καθορισμό του ύψους του προστίμου που επεβλήθη στο SCK, δεν ελήφθη υπόψη η περίοδος μεταξύ της κοινοποίησης του κανονισμού του SCK στις 15 Ιανουαρίου 1992 και της επίδοσης σ' αυτό της απόφασης 94/272/EK στις 22 Απριλίου 1994,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΠΟΦΑΣΗ:

Άρθρο 1

Η FNK παρέβη το άρθρο 85 παράγραφος 1 της συνθήκης EK με την εφαρμογή ενός συστήματος συνιστώμενων τιμών και τιμών διακανονισμού μεταξύ 15 Δεκεμβρίου 1979 και 28ης Απριλίου 1992, πράγμα που επέτρεπε στα μέλη της να προβλέπουν την ακολουθούμενη από τα λοιπά μέλη πολιτική τιμών.

Άρθρο 2

Η FNK υποχρεούται να τερματίσει αμέσως την αναφερόμενη στο άρθρο 1 παράβαση, σε περίπτωση που δεν το έχει ήδη πράξει.

Άρθρο 3

Το SCK παρέβη το άρθρο 85 παράγραφος 1 της συνθήκης EK απαγορεύοντας στις συνδεδεμένες με αυτό επιχειρήσεις κατά το χρονικό διάστημα από 1ης Ιανουαρίου 1991 έως τις 4 Νοεμβρίου 1993, με εξαίρεση την περίοδο από τις 17 Φεβρουαρίου έως τις 9 Ιουλίου 1992, να μισθώνουν γερανούς από επιχειρήσεις μη συνδεδεμένες με το SCK, με αποτέλεσμα, επειδή το σύστημα πιστοποίησης του SCK κατά την εν λόγω περίοδο δεν πληρούσε το κριτήριο της ελεύθερης πρόσβασης και δεν επέτρεπε την αποδοχή ισοδύναμων εγγυήσεων από άλλα συστήματα, να εμποδίζεται η πρόσβαση στην ολλανδική αγορά μίσθωσης γερανών επιχειρήσεων εκμίσθωσης γερανών μη συνδεδεμένων με το SCK και, ιδιαίτερα, αλλοδαπών επιχειρήσεων.

Άρθρο 4

Το SCK υποχρεούται να τερματίσει αμέσως την αναφερόμενη στο άρθρο 3 παράβαση, σε περίπτωση που δεν το έχει ήδη πράξει.

Άρθρο 5

1. Στην FNK επιβάλλεται πρόστιμο 11 500 000 Ecu για την αναφερόμενη στο άρθρο 1 παράβαση.
2. Στο SCK επιβάλλεται πρόστιμο 300 000 Ecu για την αναφερόμενη στο άρθρο 3 παράβαση.

Άρθρο 6

Τα αναφερόμενα στο άρθρο 5 πρόστιμα, πρέπει να καταβληθούν εντός τριών μηνών από την ημερομηνία της παρούσας απόφασης στον ακόλουθο λογαριασμό της Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων:

310-0933000-34
Bank Brussel Lambert
Europees Agentschap
rondpunt Schuman 5
B-1040 BRUSSEL.

Σε περίπτωση παρέλευσης της προθεσμίας πληρωμής, ο νόμιμος τόκος υπολογίζεται με το επιτόκιο που εφαρμόζει το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Ίδρυμα για τις συναλλαγές του σε Ecu την πρώτη εργάσιμη μέρα του μήνα έκδοσης της παρούσας απόφασης, προσαυξημένο κατά 3,5 ποσοστιαίες μονάδες, δηλαδή 9,25 %.

Άρθρο 7

Η παρούσα απόφαση απευθύνεται στους:

1. Stichting Certificatie Kraanverhuurbedrijf
Postbus 551
NL-4100 AH CULEMBORG
2. Federatie van Nederlandse Kraanverhuurbedrijven
Postbus 312
NL-4100 AH CULEMBORG.

Η παρούσα απόφαση αποτελεί εκτελεστό τίτλο δυνάμει του άρθρου 192 της συνθήκης.

Βρυξέλλες, 29 Νοεμβρίου 1995.

Για την Επιτροπή

Karel VAN MIERT

Μέλος της Επιτροπής